

PREDLOG ZAKONA O SPREMEBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOZNIKIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

V Sloveniji je po podatkih Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa v povprečju okoli 15.000 prometnih nesreč in okoli 100 smrtnih žrtev. Na letni ravni po podatkih iste agencije vozniško dovoljenje pridobi malce več kot 20.000 oseb. Raziskave in podatki so pokazali, da letno 1,5 odstotek otrok ne konča osnovno šolo, ki pa takoj, ko so dovolj stari pridobijo vozniško dovoljenje. Glede na tri šolska leta trajajočo epidemiološko krizo, ter glede na padec znanja po vsej vertikalni izobraževanja, je v prihodnjih letih pričakovati, da bo ta odstotek še narastel. Ob tem je nujno treba še omeniti zadnje podatke Eurostata o pismenosti slovenskega naroda, ki že zdaj kažejo porazno sliko. Že nekaj let krivulja pismenosti močno pada in v prihodnjih letih je pričakovati še strmejši padec.

Težko je zanikati vzročno povezanost med povečanim številom prometnih nesreč in števila otrok, ki ne dokončajo osnovno šolo. Resda to ni edini razlog, je pa razlog, ki nujno kliče po spremembi in odpravi. Osnovnošolska izobrazba je v Sloveniji obvezna in je skoraj neverjetno, da kar 1,5 odstotek otrok tega ne doseže. Zelo težko je verjeti, da otrok, kasneje odrasla oseba, ki niti ni končala osnovnošolsko izobraževanje, razume kompleksna vprašanja, ki so običajno na polah za opravljanje vozniškega izpita.

Trenutno je v Sloveniji za pridobitev vozniškega dovoljenja dovolj zgolj ustrezna starost, običajno prebivališče v Republiki Sloveniji in da se opravi ustrezno usposabljanje. Glede na zgoraj predstavljeno bi bilo nujno, da je dodan pogoj, da je posameznik izpolnil osnovnošolsko obveznost in je uspešno zaključil vsaj 7. razred osnovne šole po Zakonu o osnovni šoli. S tem bi posledično zmanjšali tudi število prometnih nesreč. Hkrati bi pripomogli tudi k temu, da bi kakšen otrok več končal osnovno šolo, saj marsikomu ravno vozniški izpit predstavlja pogoj za opravljanje dela.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOBITNE REŠITVE ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predloga zakona je večja varnost v prometu.

2.2 Načela

S predlaganim zakonom se zasleduje načelo o varnosti cestnega prometa.

2.3 Poglavitne rešitve

Z namenom zagotavljanja varnosti cestnega prometa želimo doseči, da opravljajo vozniški izpit in se nato vključujejo v cestni promet osebe, ki so osnovno šolo obiskovale devet let in imajo uspešno zaključen vsaj 7. razred šole po Zakonu o osnovni šoli. S tem je mogoče zagotoviti, da zna oseba, ki opravlja vozniški izpit in se vključuje v promet, brati in pisati ter je posledično varen voznik v cestnem prometu.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Osnovnošolska izobrazba je pogojena s pristopom opravljanja vozniškega izpita že v Španiji, Bolgariji, Madžarski in tudi Poljski.

5.2 Prilagojenost ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet uskladitve s pravom Evropske unije.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona ne predvideva posebnih administrativnih sprememb.

6.2 Presoja posledic za socialno področje

Predlog zakona ne predvideva posebnih posledic za socialno področje, posredno pa bo imelo vpliv na uspešnejše zaključevanje razredov osnovne šole.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V 40. členu Zakona o voznikih (Uradni list RS, št. 92/22 – uradno prečiščeno besedilo in 153/22) se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Pred začetkom praktičnega dela usposabljanja mora kandidat za voznika z veljavnim zdravniškim spričevalom dokazati, da je telesno in duševno zmožen voziti vozilo, za vožnjo za katerega se namerava usposablјati in da je izpolnil osnovnošolsko obveznost po zakonu

o osnovni šoli (Uradni list RS št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K) in je uspešno zaključil vsaj 7. razred osnovne šole.

2. člen

60. člen se spremeni tako, da se v prvem odstavku se za 1. točko doda nova 2. točka, ki se glasi:

»2. da je izpolnil osnovnošolsko obveznost in je uspešno zaključil vsaj 7. razred osnovne šole po Zakonu o osnovni šoli (Uradni list RS št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K)«

Dosedanja druga, tretja, četrta, peta, šesta in sedma točka postanejo tretja, četrta, peta, šesta, sedma in osma točka.

Za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije A1 se sme izdati tudi osebi, ki poleg pogojev iz prvega odstavka tega člena izpolnjuje naslednje pogoje:

1. ima veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije B,
2. ni voznik začetnik,
3. je uspešno opravila teoretični del vozniškega izpita za kategorijo A1,
4. je v šoli vožnje opravila praktični del usposabljanja kandidatov za voznike kategorije A1 v trajanju najmanj sedem učnih ur,
5. je uspešno opravila praktični del vozniškega izpita vozil kategorije A1.«.

3. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu:

Trenutno je v Sloveniji za pridobitev vozniškega dovoljenja dovolj ustrezna starost, prebivališče v Republiki Sloveniji ter opravljeno ustrezno usposabljanje. Priporočljivo bi bilo, da se kot dodaten pogoj v zakon vključi tudi pogoj, da ima izpolnjeno osnovnošolsko obveznost. Zakon o osnovni šoli določa, da obvezno osnovnošolsko izobraževanje traja devet let in da učenec izpolni osnovnošolsko obveznost po devetih letih izobraževanja. Namen ni pogojevati pravico do vozniškega dovoljenja z uspešno zaključeno osnovnošolsko izobrazbo, temveč zgolj to, da ima kandidat za voznika izpolnjeno osnovnošolsko obveznost po devetih letih izobraževanja torej, da je osnovno šolo obiskoval devet let in ima uspešno zaključen vsaj 7. razred osnovne šole. S tem je mogoče zagotoviti, da zna oseba, ki opravlja vozniški izpit in se vključuje v promet, brati in pisati ter je posledično varen voznik v cestnem prometu.

K 2. členu:

Predlagana sprememba je posledica uskladitve s predlogom novega 3. odstavka 40. člena zakona. Predlagana sprememba 60. člena ZVoz je skladna s spremembo v 40. členu. V dopoljenem besedilu 60. člena ZVoz-1 se določa, da se sme vozniško dovoljenje za vožnjo

motornih vozil kategorije A1 izdati tudi osebi, ki ima veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije B, ni voznik začetnik, se je sama usposobila za teoretični del usposabljanja za kategorijo A1 ter uspešno opravila teoretični del vozniškega izpita za kategorijo A1, je v šoli vožnje opravila praktični del usposabljanja kandidatov za voznike kategorije A1 v trajanju najmanj sedem učnih ur ter uspešno opravila praktični del vozniškega izpita vozil kategorije A1. Poleg navedenih pogojev mora oseba izpolnjevati tudi pogoje za izdajo vozniškega dovoljenja, določene v prvem odstavku 60. člena ZVoz-1.

K 3. členu:

Člen določa običajni petnajstdnevni rok za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

40. člen

(pogoji, ki jih mora za usposabljanje izpolnjevati kandidat za voznika)

(1) Kandidat za voznika se sme v šoli vožnje začeti usposabljati, če mu ne manjka več kot šest mesecev do starosti, predpisane za pridobitev pravice vožnje motornega vozila posamezne kategorije.

(2) Kandidat za voznika, ki želi pridobiti vozniško dovoljenje kategorije A2 ali A na podlagi drugega oziroma tretjega odstavka 60. člena tega zakona, se sme v šoli vožnje začeti usposabljati, ko mu ne manjka več kot šest mesecev do izpolnitve predpisanih pogojev za pridobitev vozniškega dovoljenja teh kategorij.

(3) Pred začetkom praktičnega dela usposabljanja mora kandidat za voznika z veljavnim zdravniškim spričevalom dokazati, da je telesno in duševno zmožen voziti vozilo, za vožnjo katerega se namerava usposabljati.

(4) Pred začetkom praktičnega dela usposabljanja mora kandidat za voznika zaključiti teoretični del usposabljanja v šoli vožnje ali se samostojno usposobiti iz teoretičnega dela za kategorijo AM in uspešno opraviti teoretični del vozniškega izpita, kar mora javna agencija vpisati v evidenčni karton vožnje kandidata za voznika. Uspešno opravljen teoretični del vozniškega izpita velja tri leta. Med usposabljanjem mora kandidat uporabljati pripomočke za vožnjo vozila, ki so vpisani v zdravniškem spričevalu.

(5) Kandidat za voznika sme po cesti voziti motorno vozilo tiste kategorije, za katero se usposablja oziroma opravlja vozniški izpit, če ga vozi pod nadzorstvom učitelja vožnje. Kandidat za voznika, ki se usposablja za vozniški izpit kategorije A2 ali A, sme na vadbeni površini voziti motorno vozilo kategorije A1 oziroma A2.

(6) Z globo 800 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če usposablja kandidata za voznika, ki ne izpolnjuje pogojev iz prvega, drugega, tretjega ali četrtega odstavka, oziroma opusti nadzorstvo iz petega odstavka tega člena, njuna odgovorna oseba pa z globo 250 eurov.

60. člen

(pogoji za izdajo vozniškega dovoljenja)

(1) Vozniško dovoljenje se izda osebi, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. je telesno in duševno zmožna voziti vozilo, kar dokaže z veljavnim zdravniškim spričevalom;
2. je dopolnila predpisano starost za vožnjo vozil;
3. je opravila vozniški izpit;
4. ji ni odvzeto ali začasno odvzeto vozniško dovoljenje;
5. se ji ne izvršuje stranska sankcija prepovedi vožnje motornega vozila določene vrste ali kategorije;
6. ji ni prepovedana izdaja vozniškega dovoljenja v zvezi z varnostnim ukrepom odvzema vozniškega dovoljenja, dokler taka prepoved traja;
7. je zahtevi priložila ustrezno fotografijo v fizični ali digitalni obliki; za izdajo vozniškega dovoljenja se lahko uporabi tudi fotografija v digitalni obliki, ki se hrani v evidenci izdanega drugega uradnega identifikacijskega dokumenta in kaže pravo podobo osebe.

(2) Vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije A (brez omejitev) se sme izdati tudi osebi, ki poleg pogojev, določenih v prejšnjem odstavku, izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da je opravila praktični del vozniškega izpita vozil kategorije A brez omejitev;
2. da ima najmanj dve leti veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije A2.

(3) Vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije A2 se sme izdati tudi osebi, ki poleg pogojev iz prvega odstavka tega člena izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da je opravila praktični del vozniškega izpita vozil kategorije A2;
2. da ima najmanj dve leti veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije A1.

(4) Vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije A1 se sme izdati tudi osebi, ki poleg pogojev iz prvega odstavka tega člena izpolnjuje naslednje pogoje:

1. ima veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije B,
2. ni voznik začetnik,
3. je uspešno opravila teoretični del vozniškega izpita za kategorijo A1,
4. je v šoli vožnje opravila praktični del usposabljanja kandidatov za voznike kategorije A1 v trajanju najmanj sedem učnih ur,
5. je uspešno opravila praktični del vozniškega izpita vozil kategorije A1.

(5) Osebi, ki ima veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil kategorije B, BE, C1, C, C1E, CE, D1, D1E, D ali DE najmanj šest mesecev, se izda tudi vozniško dovoljenje za vožnjo vozil kategorije F, če uspešno opravi tečaj o varnem delu s traktorjem in traktorskimi priključki.

(6) Osebi, ki opravi praktični del vozniškega izpita na motornem vozilu, ki ni opremljeno s stopalko sklopke ali ročico sklopke za kategorije AM, A1, A2 in A, s katero mora upravljati voznik pri zagonu ali ustavljanju vozila in menjavi prestav (v nadaljnjem besedilu: vozilo z avtomatskim menjalnikom), se v vozniško dovoljenje vpiše koda administrativne omejitve, in sicer v skladu s predpisom, ki ga izda minister, pristojen za promet. Imetnik vozniškega dovoljenja s kodo administrativne omejitve sme voziti samo vozila z avtomatskim menjalnikom. Koda se izbriše, če oseba opravi praktični del vozniškega izpita na vozilu z ročnim menjalnikom.

(7) Osebi, ki opravi praktični del vozniškega izpita na motornem vozilu z avtomatskim menjalnikom kategorije BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D ali DE, se vpis kode iz prejšnjega odstavka v vozniško dovoljenje ne izvede, če oseba že ima vozniško dovoljenje, pridobljeno na podlagi opravljenega praktičnega dela vozniškega izpita z motornim vozilom z ročnim menjalnikom kategorije B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E ali D.

(8) V vozniškem dovoljenju se potrdijo vse tiste kategorije vozil, ki jih sme imetnik voziti oziroma jih bo smel voziti po dopoljeni predpisani starosti (kategorija G).

(9) Vsaka oseba ima lahko le eno vozniško dovoljenje. Imetniku veljavnega vozniškega dovoljenja, izdanega v tujini, se slovensko vozniško dovoljenje izda oziroma njegova veljavnost podaljša, če odda vozniško dovoljenje, izdano v tujini.

(10) Vozniško dovoljenje se ne izda oziroma se njegova veljavnost ne podaljša, če je bilo osebi njeno vozniško dovoljenje v drugi državi članici Evropske unije, Liechtensteinu, Norveški ali Islandiji odvzeto, omejeno, začasno odvzeto ali razveljavljeno.

(11) Imetniku vozniškega dovoljenja druge države članice Evropske unije, Liechtensteina, Norveške ali Islandije se veljavnost vozniškega dovoljenja podaljša tako, da se izda slovensko vozniško dovoljenje.

(12) Imetniku vozniškega dovoljenja druge države članice Evropske unije, Liechtensteina, Norveške ali Islandije, ki ima v Republiki Sloveniji običajno prebivališče, in čigar vozniško dovoljenje je v Republiki Sloveniji omejeno, začasno odvzeto, odvzeto ali mu je razveljavljena pravica do vožnje, se tuje vozniško dovoljenje, če je to potrebno, zamenja za slovensko vozniško dovoljenje.

(13) Z globo 500 eurov se za prekršek kaznuje oseba, ki ima več kot eno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil iste oziroma istih kategorij.